

Αναθεώρηση - Ποιά είναι η διαδικασία;

Οι σχετικές με την αναθεώρηση διατάξεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 110 του Συντάγματος. Σύμφωνα με αυτό, η διαδικασία της αναθεώρησης εκκινεί με σχετική πρόταση 50 τουλάχιστον Βουλευτών, η οποία πρέπει να επικυρωθεί από τα 3/5 τουλάχιστον του όλου αριθμού των Βουλευτών (180) σε δύο ψηφοφορίες που απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον έναν μήνα.

Η απόφαση αυτή της Βουλής προσδιορίζει δεσμευτικά τις υπό αναθεώρηση διατάξεις. Δεν προσδιορίζει, όμως, το νέο περιεχόμενό τους. Αυτό δεν είναι έργο της ίδιας Βουλής, όπως θα δούμε.

Ακολουθούν εκλογές, προκειμένου το ύψιστο όργανο του Κράτους, το Εκλογικό Σώμα, να εκφράσει με την ψήφο του (κατά το ιδεατό πρότυπο πολιτικής συμπεριφοράς, που είχε κατά νου ο συνταγματικός νομοθέτης) τη δική του στάση απέναντι στα ζητήματα που τίθενται, με βάση τις κομματικές προτάσεις.

Η Βουλή που προκύπτει από τις εκλογές αυτές είναι η λεγόμενη *αναθεωρητική*. Αυτή, δεσμευόμενη από τον καθορισμό των υπό αναθεώρηση διατάξεων που έκανε η προηγούμενη Βουλή και μη δικαιούμενη να επεκτείνει την αναθεωρητική πρωτοβουλία σε άλλες, θα αποφασίσει για το νέο περιεχόμενο των συγκεκριμένων άρθρων, με πλειοψηφία του απόλυτου αριθμού των Βουλευτών (151 τουλάχιστον).

Το σχήμα αυτό (αρχική απόφαση για αναθεώρηση με 180 ψήφους - κατάστρωση νέων διατάξεων με 151 ψήφους τουλάχιστον) μπορεί, κατά το Σύνταγμα, να αντιστραφεί: εάν μια υποψήφια για αναθεώρηση διάταξη κατά την πρώτη φάση δεν συγκεντρώνει μεν 180 ψήφους, αλλά αποσπάσει τουλάχιστον 151, *μπορεί* να αναθεωρηθεί από την αναθεωρητική βουλή, αλλά απαιτούνται προς τούτο οι ψήφοι 180 Βουλευτών (έτσι ώστε να διασφαλίζεται, με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο, η απαιτούμενη αυξημένη συναίνεση).

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά της αναθεωρητικής διαδικασίας (αυξημένες πλειοψηφίες, μεσολάβηση εκλογών, προθεσμίες, περιορισμοί) προσδίδουν στο Σύνταγμα μας το χαρακτηρισμό του «αυστηρού» (σε αντίθεση με τα «ήπια» Συντάγματα, αυτά δηλαδή που τροποποιούνται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία). Σημειώνεται δε ότι ένα Σύνταγμα οργανώνεται τόσο αυστηρότερο, όσο μεγαλύτερη είναι η ανασφάλεια για την υπεύθυνη χρήση από την εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία της δυνατότητας αναθεώρησής του.

Παρατηρούμε ότι το Σύνταγμα προσπάθησε να μοιράσει την αναθεωρητική εξουσία: η Βουλή που έχει αρχικά την αναθεωρητική πρωτοβουλία προσδιορίζει τις αναθεωρητέες διατάξεις, χωρίς να μπορεί να τις ανανοηματοδοτήσει. Η αναθεωρητική βουλή προσδιορίζει το περιεχόμενό τους, χωρίς να μπορεί να αναθεωρήσει διατάξεις άλλες από αυτές για τις οποίες «εξουσιοδοτήθηκε».

Σύμφωνα, τέλος, με την παράγραφο 6 του άρθρου 110 του Συντάγματος, δεν επιτρέπεται να κινηθεί νέα διαδικασία αναθεώρησης, πριν παρέλθουν πέντε έτη από την περάτωση της προηγούμενης. Η διάταξη αυτή απονέμει ιδιαίζουσα βαρύτητα σε κάθε αναθεωρητικό εγχείρημα: Ασκέτως του περιεχομένου του, της επιτυχίας του ή μη, της έκτασής του κ.λπ. οδηγεί στο «κλείδωμα» του Συντάγματος (όλων των διατάξεών του και όχι μόνο όσων αναθεωρήθηκαν) για πέντε χρόνια. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί, προδήλως, στην περίσωση του κύρους του Καταστατικού Χάρτη από συχνές και ευκαιριακές αναθεωρήσεις. Με αυτό το δεδομένο, μια αναθεωρητική πρωτοβουλία μπορεί να αποβεί «καμένο χαρτί», η πιθανότητα δε αυτή πρέπει να καθιστά εξαιρετικά προσεκτικές και φειδωλές τις κυβερνήσεις ως προς την κίνηση της σχετικής διαδικασίας.

Δημήτρης Σαρρής

*** Το Civilitas.GR και ο «ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ» προτίθενται να απομακρύνουν το κείμενο αυτό από την Ιστοσελίδα τους, εάν η αναδημοσίευσή του προσβάλλει κεκτημένα πνευματικά ή εμπορικά δικαιώματα (info@civilitas.gr)**